

Intieme terreur – een introductie

mr.drs. Ariane Hendriks
mr.drs. Ingrid Vledder

Educatie-Online EindejaarsCongres

18 december 2025

Copyright A.G. Hendriks & I. Vledder

Waar denken
jullie aan bij
‘intieme
terreur’?

Intieme terreur: waar hebben we het over?

Intieme terreur is een
sterk controlerende
vorm van
partnergeweld

Wordt ook wel
'dwingende controle'
en 'coercive control'
genoemd

Het geweld is
eenzijdig

Macht en controle
spelen een belangrijke
rol

Pleger is meestal een
man, slachtoffer is
meestal een vrouw

Intieme terreur: nooit per ongeluk

Intieme terreur is een patroon, geen incident

Intieme terreur is doelbewust gedrag, geen gevolg van toevallige omstandigheden

Plegers hebben soms een stoornis (persoonlijkheidsproblematiek), maar vaak ook niet.

Intieme terreur zit vanaf het begin in een relatie

Relatie begint vaak met love bombing/snel commitment zoeken

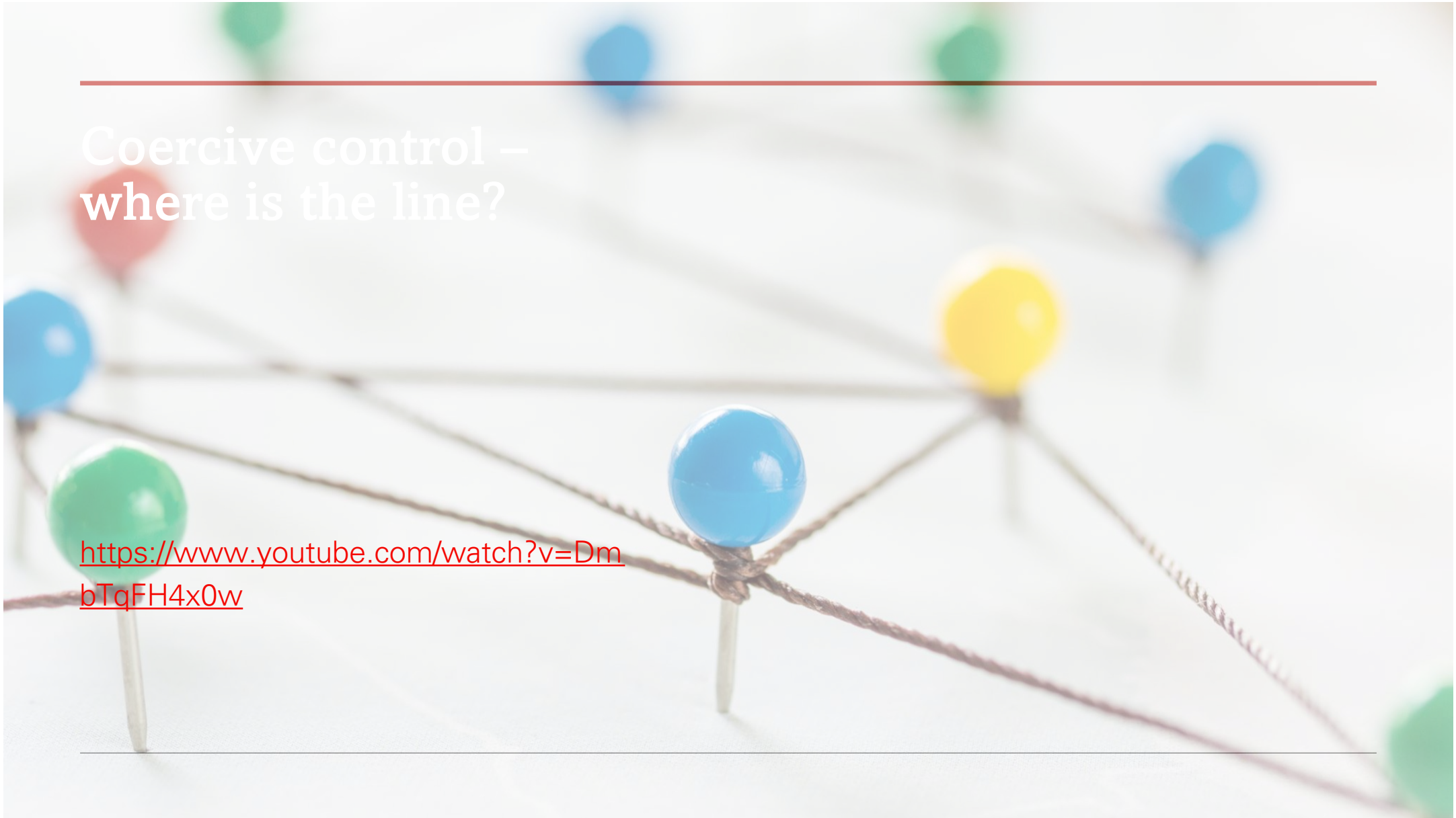
Controle/isolatie sluipt langzaam in de relatie

Eerste fysiek geweld/intensivering dwang en controle vaak tijdens de zwangerschap

Soms fysiek geweld pas bij dreigend einde van de relatie, soms ook helemaal niet

Coercive control – where is the line?

<https://www.youtube.com/watch?v=DmbTqFH4x0w>

Intieme terreur – hoe ziet het eruit I

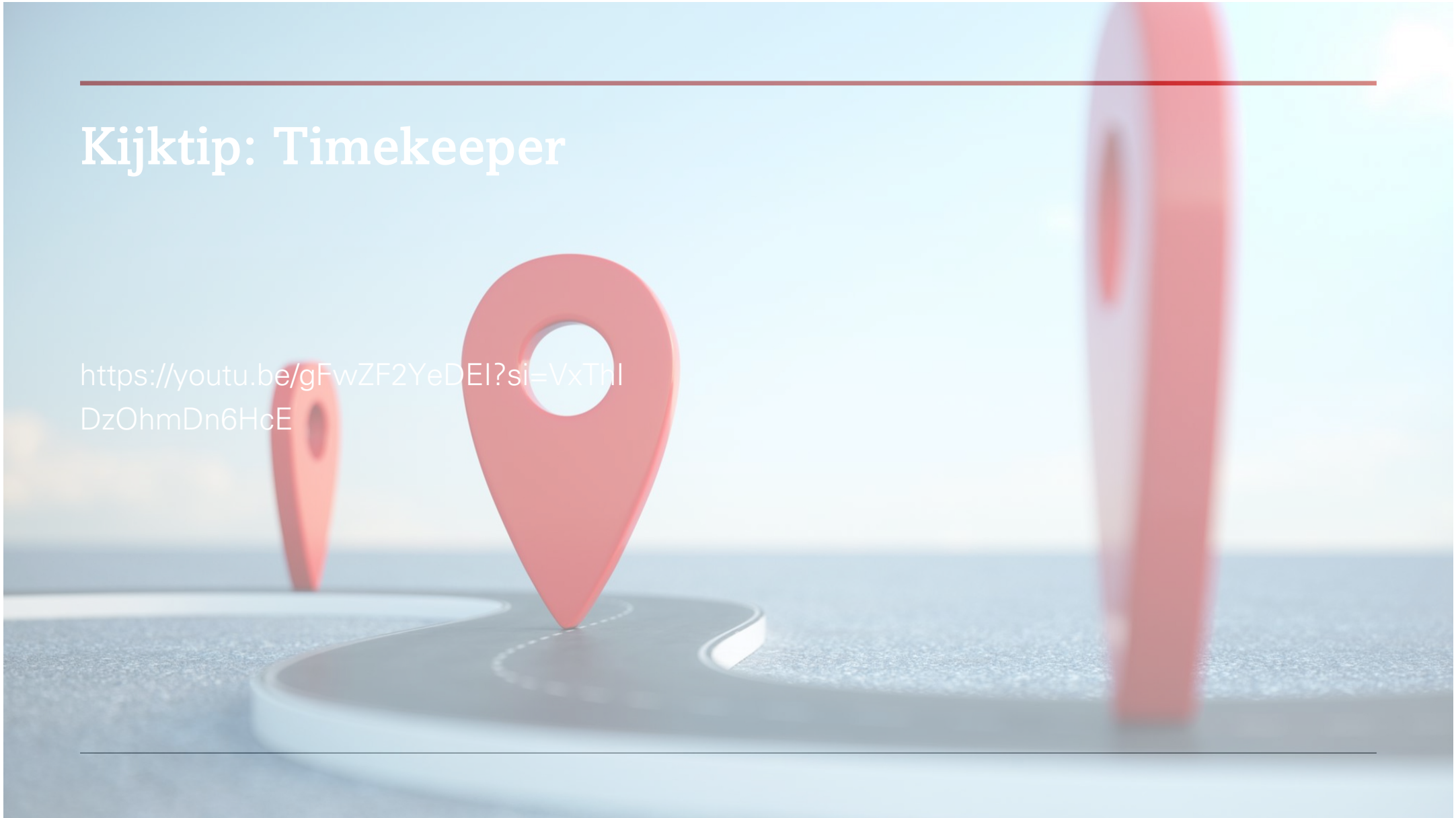
- Gaslighting, twijfel zaaien aan het eigen gezonde verstand. Is een modeterm aan het worden, maar onderschat niet de ernst en de gevolgen voor het slachtoffer (die echt gaat denken dat ze gek wordt).
 - Kleinerend, vernederend gedrag. Slachtoffer het gevoel geven dat ze niets waard is.
 - Financiële dwang en controle (geen eigen bankrekening of pasje mogen hebben, inzicht over financiële situatie onthouden, iedere uitgave moeten verantwoorden, na scheiding via KAL).
 - Genderrollen benadrukken en verwachten dat daarnaar geleefd wordt.
 - Kinderen opzetten tegen het slachtoffer (door te kleineren waar kinderen bij zijn, tegen kinderen te zeggen dat moeder dom of gek is).
-

Intieme terreur - hoe ziet het eruit II

- Controle uitoefenen over lichaam/gezondheid (niet mogen eten wat je wil, niet naar de dokter mogen).
 - Jaloezie (ook gericht op isoleren).
 - Seks afdwingen (niet alleen door fysiek geweld, kan ook door manipulatie/psychisch geweld)
 - (Dreigen met) wraakporno
 - Dreigementen uiten over kinderen/huisdieren (niet alleen met geweld, ook dreigen met IKO, dreigen valse meldingen te doen bij VT/huisarts, dreigen belangrijke beslissingen te nemen zonder consent).
 - Met hulp van technologie: controle over sociale media accounts, e-mail, tracken, camera's
-

Kijktip: Timekeeper

<https://youtu.be/gFwZF2YeDEI?si=VxThIDzOhmDn6HcE>

Intieme terreur stopt niet met het einde van de relatie

de pleger wil ook na einde van de relatie controle en macht behouden

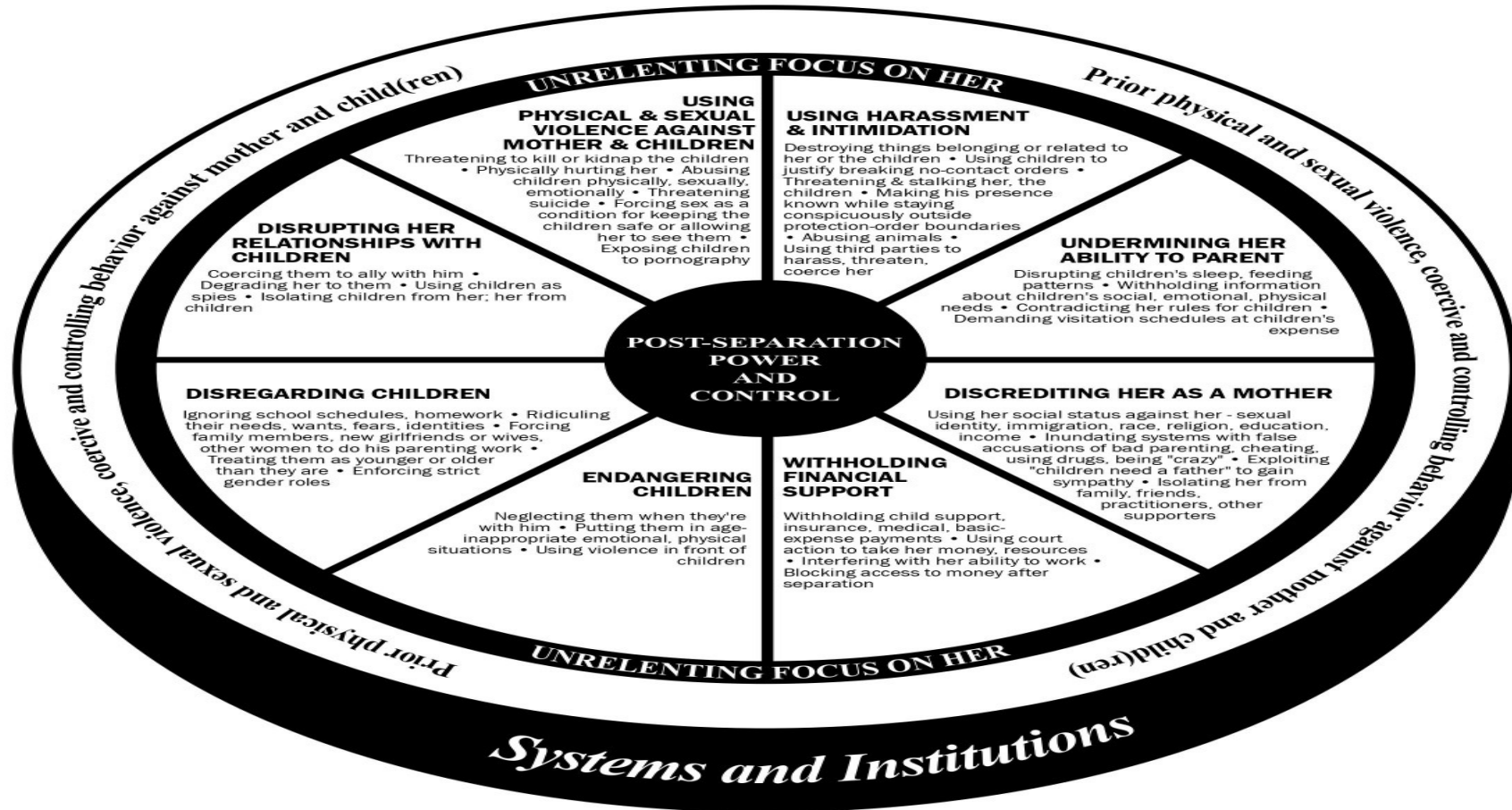
het geweld stopt dus niet, maar verandert (deels) van vorm

fysiek geweld >
dreiging/stalking/psychisch geweld

Voortgezete intieme terreur na scheiding: post-separation abuse

“The ongoing, willful pattern of intimidation of a former partner including legal abuse, economic abuse, threats and endangerment to children, isolation and discrediting, and harassment and stalking.” (Spearman e.a., 2022)

Post-Separation Power and Control Wheel

Hoe zien we dit terug in conflicten rond de kinderen I

In het kader van **omgang/informatie**:

- de pleger eist van de andere ouder voortdurend informatie/foto's van de kinderen;
 - de pleger mailt en appt met een hoge frequentie en eist daarin o.a. antwoorden, verklaringen m.b.t. beslissingen die de andere ouder in haar zorgtijd maakt. De pleger trekt die beslissingen voortdurend in twijfel en geeft herhaaldelijk aan geen vertrouwen in de ouderschapsvaardigheden van de andere ouder te hebben, ook naar derden;
 - de pleger deelt zelf juist geen informatie over de kinderen en overlegt niet over beslissingen die hij t.a.v. de kinderen neemt;
-

Hoe zien we dit terug in conflicten rond de kinderen II

- de pleger dringt zijn aanwezigheid op in de zorgtijd van de andere ouder, bijvoorbeeld door contact met het kind te eisen of dat zelf te organiseren. De techniek biedt daartoe alle mogelijkheden: mobiele telefoon kind, smartwatch, chatten met een kind in een videogame, etc.
 - de pleger is voortdurend aanwezig in leven kind, bijvoorbeeld door én op school én bij sport actief te zijn, ook in zorgtijd van de andere ouder
 - de pleger houdt het kind langer bij zich dan mag volgens de regeling en gebruikt dit als een machtsmiddel naar de andere ouder.
-

Hoe zien we dit terug in conflicten rond de kinderen III

In het kader van **gezamenlijk gezag**:

- iedere gezagsbeslissing leidt tot een conflict: de pleger weigert toestemming voor vakanties, aanvragen paspoort etc. of verbindt aan die toestemming onredelijke voorwaarden of geeft toestemming altijd op het allerlaatste moment;
- gezamenlijk gezag wordt ingezet om informatie over de ex-partner te verkrijgen t.b.v. stalking of om ex-partner zwart te maken in het netwerk van de kinderen.

Gevolg: het leven van het slachtoffer wordt nog steeds beheerst door de pleger. Dit wordt 'intrusion' genoemd. Dit heeft o.a. een negatieve impact op herstel van trauma.

Of vinden we dit eigenlijk een vechtscheiding?

dit soort patronen wordt in de familierechtelijke context veelal geduid als een vechtscheiding.

terwijl: als je goed kijkt naar deze interactie, en in kaart brengt wie wat doet, en ageert en wie reageert, dan kun je zien of er sprake is van actie/reactie van beide kanten of er sprake is van een pleger en een slachtoffer.

het gaat niet om incidenten, het gaat om een patroon ('bekijk/beschrijf de film, niet de foto').

Let op: uit onderzoek blijkt dat MINSTENS de helft van de 'vechtscheidingen' eigenlijk gestuurd wordt door intieme terreur.

Rechtspraak is podium én middel

familierecht biedt pleger podium voor
voortzetting strijd

familierecht biedt pleger ook instrumenten
voor die strijd (legal abuse)

bekijk daarom altijd: wie doet wat, tegen
wie, hoe vaak, met welke gevolgen.

'ouders' aanspreken is niet helpend, tenzij
het patroon is bekeken en duidelijk is dat er
sprake is van gedragingen over en weer.

**Meer lezen over
intieme terreur?**

Wat wilden met ons boek?

Herkenning en erkenning voor
slachtoffers

Kennisvermeerdering slachtoffers,
netwerk en professionals

Verandering

Is dat gelukt? Work in progress...

INTERVIEW

'Plegers van huiselijk geweld worden nauwelijks begrensd door het Nederlandse rechtssysteem'

— Hoe het leven van slachtoffers van intieme terreur door rechters en instanties vaak alleen maar slechter wordt

Rechtspraak erkent dat kennis over intieme terreur tekortschiet: 'Er is werk te doen'

Femicide – een nieuw woord

Ook in haar veilige opvang
wist de gewelddadige ex-
man van Bouchra (24)
haar te bereiken

Vermoord door ex

**Doodgeschoten Joeweela uit
Gouda mogelijk in de val gelokt**

**Buren horen geschreeuw en
bonken, dan wordt het stil:
Coen K. (35) schopt vriendin
Jessica (38) in Vlijmen dood
zegt justitie**

Maar het bestaat al veel langer

JOHN LENNON

Well, I'd rather see you dead, little girl
Than to be with another man
You better keep your head, little girl
Or I won't know where I am

You better run for your life if you can, little girl
Hide your head in the sand, little girl
Catch you with another man
That's the end, little girl

JIMI HENDRIX

Hey Joe, where you goin' with that gun in your hand
Hey Joe, I said where you goin' with that gun in your
hand

I'm going down to shoot my old lady
You know, I've caught her messin' around with
another man
I'm going down to shoot my old lady
You know, I've caught her messin' around with
another man
And that ain't too cool

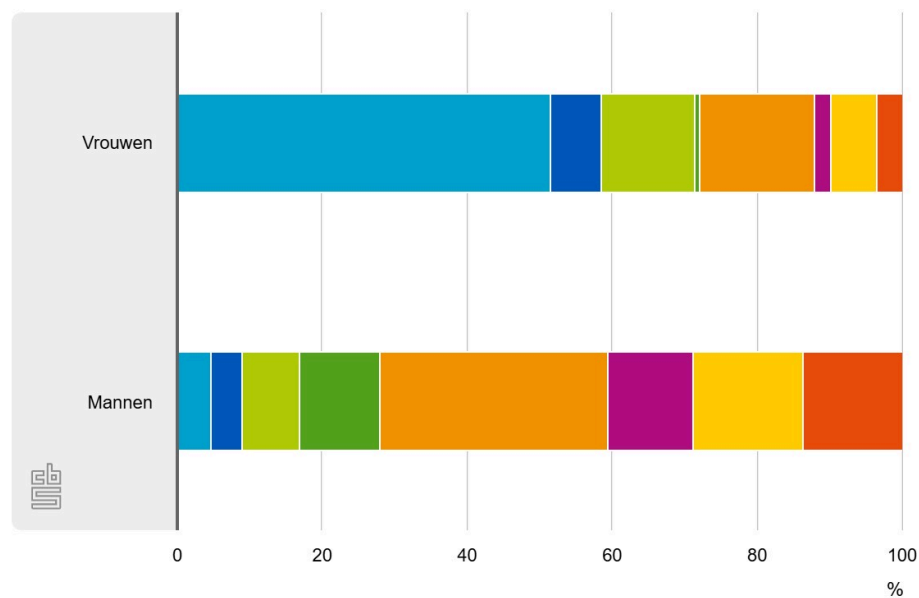
Femicide - cijfers

In Nederland worden gemiddeld 40 vrouwen per jaar gedood.

Bijna 60% van de vrouwen die door geweld om het leven komt, wordt vermoord door een (ex-) partner, tegen 4% van de mannen. Bij vrouwen tussen de 20 en 60 jaar was dat zelfs 70%.

Cijfers CBS

Slachtoffers moord of doodslag, relatie met
(vermoedelijke) dader, 2020-2024*

(Ex-)partner Ouder van slachtoffer Overig familie
Criminelen onderling Kennis Overig/onbekend
Geen connectie Dader onbekend

* voorlopige cijfers

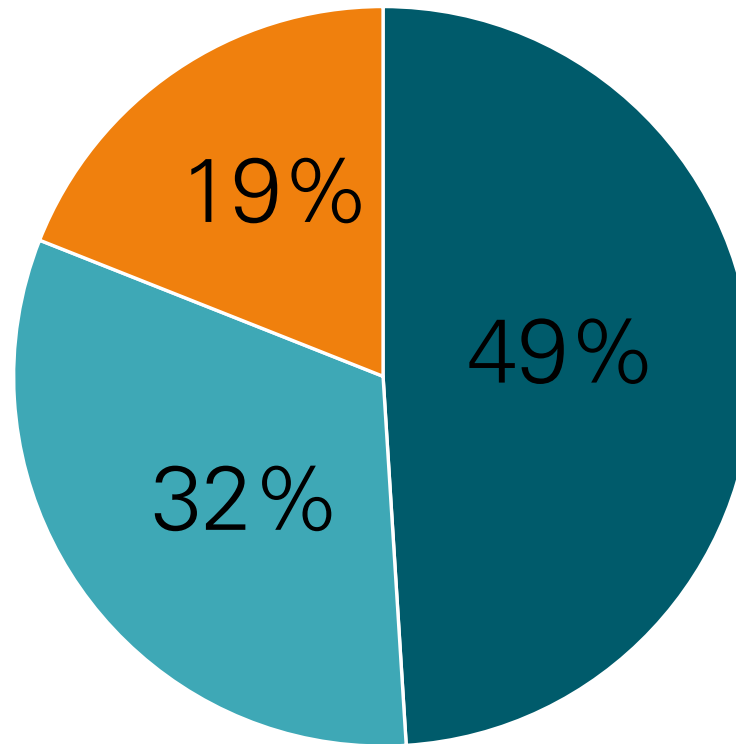
**Statistieken
femicide verhullen
zwarter beeld**

Gedwongen zelfdodingen

Geensceneerde zelfdodingen

Verborgten femicides

De gevaarlijkste periode in het leven van een vrouw

■ binnen twee maanden ■ 2-12 maanden ■ na een jaar ■

Twee narratieven over femicide

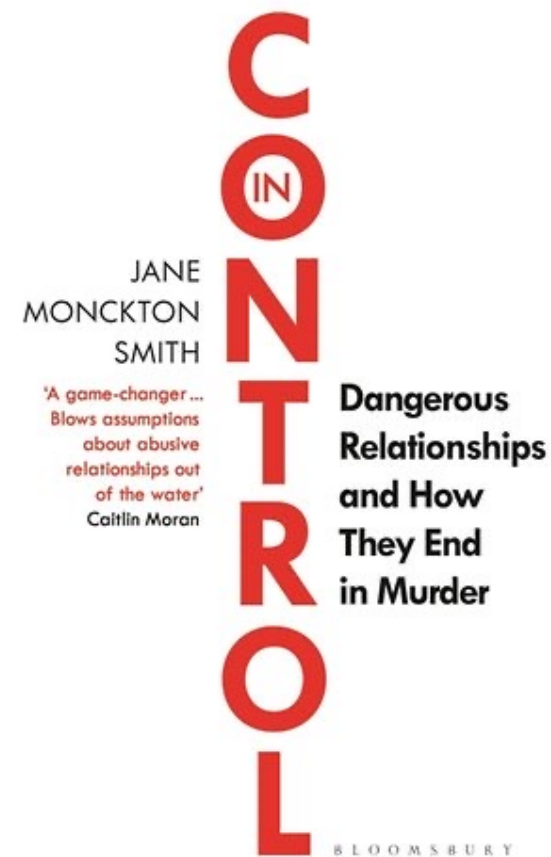
Crime passionel
discours

Coercive control
discours

Murder in slow motion

- <https://www.youtube.com/watch?v=n1Ys0zFE-so>

Meest voorspelbare moord

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

1) voorgeschiedenis dader:

- eerder geweld
 - veroordelingen (stalking bv)
 - jaloers/bezitterig/controlerend gedrag
 - Gedrag in het verleden belangrijke indicator voor toekomstig gedrag.
 - Gedrag reist met de pleger mee!
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

2) Begin van de relatie:

- love bombing
 - snel commitment zoeken (samenwonen/zwangerschap)
 - 'Te' jaloers/bezitterig gedrag
 - Weerstand tegen vertraging
 - Discours van romantisch liefdesideaal biedt rechtvaardiging van dit soort gedrag, maskeert risico.
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

3) Relatie:

- controle
 - monitoring
 - stalking
 - (low level) fysiek geweld / seksueel geweld
 - paranoia dat partner vreemd gaat
 - Isoleren
 - Dreigementen
 - Entrapment
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

4) Triggers:

- beëindigen relatie (of hiermee dreigen of angst hiervoor)
 - minder commitment
 - Werkeloosheid / faillissement
 - Pensionering
 - gezondheidsverlies

 - verlies van controle
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

5) Escalatie:

- poging om controle weer terug te krijgen.
 - geweld of dreigen daarmee
 - stalking (in 76% van femicides)
 - monitoring
 - tracking
 - 'als ik je niet kan hebben dan niemand'
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

6) Verandering in denken:

- idee om te doden komt op als mogelijkheid
 - Laatste pogingen om haar in relatie te houden
 - Dreigementen kunnen heel specifiek zijn
 - Let op: kan ook periode van ogenschijnlijke rust zijn!
 - gevoelens van onrechtvaardigheid, victim blaming, rechtvaardigen van eigen gedrag (hij is het 'echte slachtoffer').
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

7) Planning:

- plan maken
 - googelen hoe je bv. lichaam moet kwijt maken
 - Informatie verzamelen
 - slachtoffer / kinderen isoleren
 - contact maken via kind
 - dreigen met zelfdoding
 - aanschaf van wapen
-

Acht stadia van escalatie richting (ex-)partnerdoding – Jane Monckton Smith

8) Moord:

- kan zeer gewelddadig (ook door mensen die daarvoor niet-gewelddadig waren, ook in relaties waar er geen sprake was van fysiek geweld)
 - kan samengaan met zelfdoding en/of doding van de kinderen
 - enscenering ongeluk / zelfdoding / vermissing
 - Heel vaak heel gruwelijk: 'overkill'
-

Escalatie in stadium 5 – cyclisch patroon

- De escalatie in stadium 5 kan leiden tot inschikkelijk gedrag van het slachtoffer, waardoor de situatie weer rustiger wordt – tot de volgende escalatie.
 - Veel intieme terreur-zaken blijven jaren cyclisch bewegen tussen stadium 3 – 5
-

Vragen

Wat zijn rode vlaggen?

Zou je haar aanraden om bij hem te gaan?

Wat zou je haar adviseren?

Rode vlaggen

Stalking	Bedreiging met de dood (richting de vrouw of de kinderen)	Dreiging zelfdoding	Jaloezie	Wapenbezit of gebruik van wapens
Recent gewelddadig gedrag	Geweld tijdens zwangerschap	Gedwongen seks	Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt	Poging verwurging, verstikking of verdrinking
Extreme angst bij het slachtoffer dat haar leven of dat van de kinderen in gevaar is	Het slachtoffer durft niet te spreken in de buurt van de partner en/of toont angst voor de partner	Toenemende escalatie van ernst en/of frequentie van geweld	Controle	

Aandacht voor het patroon is cruciaal

- 1) Is het gedrag onderdeel van een patroon?
- 2) Zorgt dit patroon ervoor dat iemand dagelijkse routine en/of keuzes aanpast?
- 3) Is iemand ten gevolge van dit patroon angstig?

Het gaat dus *niet* om de dynamiek tussen twee personen, het gaat om een persoon die de ander controleert.

Er is weerstand om te zien en geloven dat coercive control potentieel dodelijk kan zijn.

**Controle is een
betere voorspeller
van femicide dan
fysiek geweld!**

De kinderen: een vergeten groep...

Gemiddeld 25 kinderen per jaar verliezen hun moeder aan femicide

46% van de kinderen zijn getuige van de moord.

Soms zelf slachtoffer van fataal geweld.

Daarna opvang bij haar familie / zijn familie / pleeggezin

Kinderen zijn zelf ook slachtoffer van voorafgaand geweld.

Aanpakplan kinderen van femicide slachtoffers en femicide overlevers

Meer kijken? Blauwdruk op NPOStart

Femicide – meer lezen/luisteren

Meer luisteren:

BBC-podcast Assume Nothing: Eight Steps to Stop a Murder, 8 episodes.

Podcast Saskia Belleman: Zij is van mij.

Podcast Esther Monsma: Vrouwenmoord

Meer lezen:

→ Monckton Smith, J. (2021) *In control: Dangerous Relationships and How They End in Murder*.

Dank voor jullie aandacht

Deel je leeservaringen op de socials
#Metliefdeheefthetnietstemaken

Connecten op LinkedIn? Graag!

